

انسان غربی هستند، دلسوزانه هشدار می‌دهند و از «در سرآشویی به سوی گومورا»^۱ بودن جوامع غربی و آمریکایی سخن می‌گویند.

آثار ویرانگر سبک جدید روابط زن و مرد و زندگی خانوادگی (که دیگر اطلاق خانواده بر آن سخت است)، در مرزهای اروپا و آمریکا محدود نشده، چونان طوفانی سهمگین و سونامی عظیم پنج قاره جهان را درنوردیده و حیات معنوی بشر را در آستانه سقوط قرار داده و مانند گردابی، مسلمان و غیرمسلمان،

دیندار و بی‌دین را در کام خود فرو می‌برد. آمارها و پژوهش‌های میدانی و نیز مشاهدات ملموس و روزمره گویای تأثیرات عمیق سبک زندگی جدید در کشورهای اسلامی، از جمله ایران و ظهور رخنه و شکاف در برخی بنیان‌های نهاد خانواده در ایران است.

همچنین شواهد و گزارش‌ها حکایتگر آن است که علاوه بر نفوذ این فرهنگ که از طریق وسایل ارتباط جمعی جدید به صورت جبری صورت می‌گیرد، برنامه‌ریزی جدی در دستور کار دشمنان اسلام و نظام اسلامی است که ارزش‌ها و هنجارهای مقدس خانواده ایرانی و مسلمان را تخریب کنند و یکی از مهم‌ترین ستون‌های استقلال جوامع اسلامی و بقای آن را فرو ریزند.

با توجه به عمق این چالش و گستردگی عرصه نبرد، نهادهای تربیتی در کشور ما، به‌خصوص آموزش و پرورش مسئولیتی خطیر بر عهده دارند و موظف‌اند متناسب با حد و اندازه خطر اقدام کنند و از زوایای

زندگی اسلامی

درس سلوک خانواده و سبک زندگی اسلامی را چه کسی باید تدریس کند؟

در میان چالش‌هایی که تعلیم و تربیت اسلامی در عصر جدید با آن‌ها مواجه است، گسیختگی در روابط خانواده، تزلزل در بنیان‌های آن و پیدایش شرایط جدید در روابط زن و مرد اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد. شاید بتوان گفت، تغییر در بنیان‌های نظری و عملی خانواده یکی از چالش‌های بزرگ بر سر راه تربیت اسلامی است. وضعیت پیش آمده برای خانواده و روابط زن و مرد، با آموزه‌های اسلام و فطرت الهی انسان تقابل جدی و ریشه‌ای دارد، به گونه‌ای که نه تنها جمع میان آن‌ها ممکن نیست. بلکه به عقیده دانشمندان و متفکران اسلامی، سخت‌ترین مبارزه در این صحنه و میدان در حال انجام است. حتی متفکران دردمند در اروپا و آمریکا که نگران ارزش‌های معنوی

مختلف به مبارزه با آن پردازند و میراث گران قدر اسلام را که حاصل مجاهدت نبی مکرم و ائمه اطهار (صلوات الله علیهم) و دانشمندان و همه مبلغان فکر و فرهنگ در دنیای اسلام است، حفظ کنند و بالاتر از آن، به عنوان دارویی شفابخش، به مشتاقان معنویت و آنان که نگران ویرانی بنیان خانواده هستند، عرضه کنند.

به هر ترتیب، درس «سلوک خانواده و سبک زندگی اسلامی» می تواند حلقه ای از زنجیره یک برنامه ریزی کلان تلقی شود که آموزش و پرورش در پی تدوین و اجرای آن است و امید است که در حد خود آثار مثبت و سازنده ای بر جای گذارد.

اما نکته ای که باید مورد توجه برنامه ریزان و مدیران برنامه ریز، به خصوص در سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، قرار گیرد، اتخاذ رویکرد صددرصد اسلامی در برنامه ریزی و تألیف محتوای این درس همراه با رویکرد انتقادی به بنیان های نظری جدید و ناهنجاری های رفتاری ناشی از آن در سطح جوامع و خانواده هاست.

لازمه اتخاذ چنین رویکردی، شناخت عمیق تفاوت ها و بالاتر از آن، تناقض ها، و ناسازگاری های بنیان های نظری خانواده در اسلام و خانواده در غرب و تمدن غربی است. علاوه بر این، ضروری است این درس به عنوان بخشی از تعلیم و تربیت اسلامی و قرآنی تلقی شود تا کاملاً صبغه اسلامی خود را حفظ کند و به یک درس حاشیه ای تبدیل نشود که از دور هم نیم نگاهی به آیات و روایات و سیره دارد.

همچنین ضروری است این درس، درسی تخصصی در حوزه قرآن و معارف اسلامی تلقی شود و منحصرأً معلمان دینی و قرآن آن را تدریس کنند. زیرا اولاً این وظیفه ذاتی معلمان دینی و قرآن در تمام سال های بعد از انقلاب اسلامی بوده که درس های

مربوط به خانواده در اسلام را تدریس کنند و دانش آموزان را با مباحث مربوط به آن آشنا سازند.

ثانیاً، این حق معلمان دینی و قرآن است که یکی از مهم ترین موضوعات مربوط به اسلام و معارف اسلامی را، تدریس کنند و آن را به افراد دیگر واگذار نکنند.

زیرا مسائل مربوط به خانواده و تحلیل و تبیین درست دیدگاه اسلام درباره آن و ارائه پاسخ های مستدل اسلامی به پرسش های متنوع جوانان، از کسانی برمی آید که آشنایی نسبی با قرآن کریم، روایات و سنت و سیره پیامبر اکرم داشته باشند و از همه مهم تر اینکه خود، در سطحی بالاتر از دیگران، به آموزه های اسلام درباره خانواده عمل کنند و بتوانند اسوه و الگویی اسلامی برای دانش آموزان باشند.

معلمان دینی و قرآن باید این حق و وظیفه را به طور منطقی پیگیری کنند؛ به خصوص به این دلیل که اولاً دوره متوسطه دوم به سه سال کاهش پیدا کرده و ثانیاً ساعات درس دینی و قرآن در هر یک از پایه های این دوره به دو ساعت تقلیل یافته است و معلمان دینی فراوانی هستند که فرصت کافی برای تدریس دارند و هنوز ساعات موظفی آنان کامل نشده است.

البته تدریس این درس چالش های فراوانی به همراه خواهد داشت و دانش آموزان سؤال هایی مطرح خواهند کرد که نیازمند شناخت دقیق آموزه های اسلام درباره خانواده است. لذا دبیران محترم باید از فرصت ها استفاده کنند و کتاب های دانشمندان اسلامی، به خصوص مکتوبات استاد شهید مطهری را با دقت مطالعه کنند و برای پاسخ گویی به شبهاتی که این روزها درباره قوانین و مقررات اسلام مطرح شده است آماده کنند تا بتوانند به مخاطبان پاسخ های مستدل و اقناع کننده بدهند و سبب گرایش مثبت دانش آموزان به احکام اسلام شوند.

**به هر ترتیب،
درس «سلوک
خانواده و سبک
زندگی اسلامی»
می تواند حلقه ای
از زنجیره یک
برنامه ریزی کلان
تلقی شود که
آموزش و پرورش
در پی تدوین و
اجرای آن است
و امید است که
در حد خود آثار
مثبت و سازنده ای
بر جای گذارد**

پی نوشت

۱. «در سراسیمی به سوی گومورا یا لیبرالیسم جدید» عنوان کتابی عمیق و خواندنی است که پروفیسور رابرت. اچ. بورگ، قاضی برجسته آمریکایی، آن را تألیف کرده است. گومورا همان عموره و سلام دو محل مجاور هم در جنوب «بحر المیت» است که مطابق حکایت تورات، محل سکونت قوم حضرت لوط بوده که در فساد و بی بند و باری جنسی به نقطه ای رسیدند که به تعبیر قرآن کریم هیچ قومی بدان نقطه نرسیده بود. عذاب الهی بر این قوم نازل شد و نابودشان کرد.